

בש"פ 7053/17 - מדינת ישראל נגד טאהר ג'ודה

בבית המשפט העליון
בש"פ 7053/17

לפני: כבוד השופט ד' ברק-ארז

העוררת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: טאהר ג'ודה

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע
מיום 5.9.2017 במ"ת 18004-07-14 שניתנה על-ידי
כבוד השופט י' פ' אקסלרד

תאריך הישיבה: י"ט באלול התשע"ז (10.9.2017)

בשם העוררת: עו"ד הילה גורני

בשם המשיב: עו"ד עבד אבו עאמר

החלטה

1. בפני ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 5.9.2017 (מ"ת 18004-07-17, השופט י' פ' אקסלרד). בית המשפט המחוזי קיבל את בקשתו של המשיב לבטל את צו עיכוב היציאה מן הארץ שהוצא נגדו במסגרת החלטה קודמת בעניין תנאי השחרור שלו מיום 19.7.2017 (השופט נ' אבו טהה).

כתב האישום וההליכים עד כה

2. ביום 9.7.2017 הוגש לבית המשפט המחוזי בבאר שבע כתב אישום נגד המשיב. כתב האישום כלל שני אישומים שנסבו על מעשים שביצע לכאורה המשיב במהלך לימודיו כסטודנט לרפואה באוניברסיטת אירביד בירדן. על-פי האישום הראשון המשיב קיים קשר באמצעות הפייסבוק עם אדם בידעו שהוא פעיל חמאס והשיב לשאלה שלו באשר להבדל בין התנועה האסלאמית הצפונית לבין התנועה האסלאמית הדרומית (בהסבירו כי התנועה האסלאמית הצפונית אינה משתתפת בבחירות לכנסת). במסגרת אישום זה יוחסו למשיב עבירות של מגע עם סוכן חוץ לפי סעיף 114(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ומסירת ידיעות לאויב לפי סעיף 111 (חלופה ראשונה) לחוק זה. על-פי האישום השני המשיב נענה לבקשה של אדם שנחשד על ידו כפעיל חמאס להפיץ סיכומים של חומר הלימודים בין הסטודנטים, בשם ארגון סטודנטיאלי שהוא על פי הנטען זרוע של אגודת הסטודנטים של חמאס, וזאת על מנת לסייע לארגון בבחירות לוועד הסטודנטיים. במסגרת זו יוחסו למשיב עבירות של מגע עם סוכן חוץ לפי סעיף 114(א) לחוק העונשין ומתן שירות להתאחדות בלתי מותרת לפי סעיף 85(ג) לתקנות ההגנה (שעת חירום) 1945 (עבירה שהוחלפה בינתיים בסעיף 23 לחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016). בד בבד עם כתב האישום הוגשה בקשה לעצור את המשיב עד תום ההליכים נגדו.

3. ביום 19.7.2017 החליט בית המשפט המחוזי (השופט אבו טהה) לדחות את בקשת העוררת לעצור את המשיב עד לתום ההליכים בקבעו כי העוררת הניחה תשתית ראייתית לכאורית בעוצמה נמוכה שאינה מצדיקה את המשך המעצר. בית המשפט המחוזי אף ציין כי לא מן הנמנע שתעמוד למשיב הגנה של זוטי דברים, בהתאם לסעיף 34 לחוק העונשין בשל אופיים של המעשים ונסיבות ביצועם. בית המשפט המחוזי הוסיף כי על רקע זה ובהתחשב בנתוני האישום של המשיב, הפרכה חזקת המסוכנות במקרה דנן. לבסוף, בית המשפט המחוזי חיווה דעתו כי תיטיב העוררת לעשות אם תשקול בשנית את עמדתה ביחס לכתב האישום. בסיכומו של דבר, החליט בית המשפט המחוזי להורות על שחרור המשיב במסגרת ערבות עצמית בסך 10,000 שקל וערבות צד ג' מצד אביו ודודו של המשיב בסך 50,000 שקל כל אחד. כמו כן, החליט בית המשפט המחוזי להוציא כנגד המשיב צו עיכוב יציאה מן הארץ.

4. המשיב הגיש בקשה לעיון חוזר בהחלטתו של בית המשפט המחוזי בהתייחס לצו איסור היציאה מן הארץ שהוצא נגדו, בהתחשב בהשלכותיו הקשות של הצו על המשך לימודיו האקדמיים. ביום 5.9.2017 קיבל בית המשפט המחוזי (השופט אקסלרד) את הבקשה וביטל את צו עיכוב היציאה מן הארץ. בית המשפט המחוזי ציין שההשלכות של צו עיכוב היציאה מן הארץ על המשך לימודי הרפואה של המשיב בירדן הופכות את הצו לבלתי מידתי ואף לחסר היגיון לחלוטין, וזאת בהתחשב בנסיבות כתב האישום, ברקע האישי והמשפחתי של המשיב, בעוצמת הראיות הנמוכה ובאפשרות שעסקינן בזוטי דברים. לצד זאת, בית המשפט המחוזי הוסיף לתנאי השחרור של המשיב תנאי לפיו עליו להימנע מיצירת קשר עם האנשים שצוינו בכתב האישום כפעילים לכאורה בארגון חמאס. לבסוף, הורה בית המשפט המחוזי כי לצורך הבטחת התייצבותו של המשיב להליכי המשפט ולצורך הבטחת תנאי השחרור, על המשיב להפקיד ערבות נוספת בסך 40,000 שקל במזומן. החלטתו זו של בית המשפט המחוזי עוכבה, לבקשת העוררת, עד ליום 11.9.2017 בשעה 13:00.

5. להשלמת התמונה יצוין כי ביום 4.9.2017 הודיעה המדינה כי היא חוזרת בה מהאישום הראשון שיוחס למשיב בכתב האישום.

6. הערר דנן מכון כנגד החלטתו של בית המשפט המחוזי. לטענת המדינה יש להותיר את צו עיכוב היציאה מן הארץ כנגד המשיב על כנו. על-פי הנטען, ביטולו של הצו חותר תחת התכלית העומדת בלב כתב האישום שהוגש נגד המשיב ומסכל את המטרה של מניעת הישנותו של המעשה המיוחס למשיב - מגע עם סוכן חוץ.
7. טענות המדינה כווננו, במידה רבה, גם נגד הנחות וקביעות שנכללו בהחלטה שלא לעצור את המשיב עד תום ההליכים נגדו - תוך התמקדות בכך שהראיות הנדרשות לביסוס לכאורה של ביצוע העבירה של מגע עם סוכן חוץ הן ברף נמוך יחסית שהתקיים על-פי הנטען בענייננו. זאת, בהתחשב בהגדרה הרחבה של המונח "סוכן חוץ" והעובדה שדי בקיומו של "יסוד סביר לחשוד" כי מדובר בסוכן חוץ.
8. המדינה מציינת כי אף שהעבירות המיוחסות למשיב אינן עומדות על הרף הגבוה של חומרה בהקשר של עבירות מסוג זה, עדיין אין מדובר בעבירות שיש להקל בהן ראש, בהתחשב בכך שאזרחים ישראלים השוהים מחוץ לארץ מהווים מטרה אטרקטיבית לגיוס על-ידי ארגוני הטרור.
9. בהתחשב בלוחות הזמנים הרלוונטיים הוריתי על קיום הדיון בערר כבר ביום הגשתו, 10.9.2017.
10. במסגרת הדיון שבה והצביעה המדינה על קשיים בהחלטה ששימשה בסיס לעיון החוזר. המדינה הוסיפה כי לא היה מקום לקיים דיון בבקשה לעיון חוזר בהחלטה זו זמן קצר יחסית לאחר נתינתה.
11. מנגד, המשיב טען כי יש לדחות את הערר. בא-כוחו של המשיב הבהיר כי לשיטתו נקודת המוצא לדיון חייבת להיות החלטתו של בית המשפט המחוזי בבקשה למעצר עד תום ההליכים, שהפרקליטות נמנעה מלערור עליה. הוא הוסיף וטען כי המשיב כופר בעבירות המיוחסות לו, ועל כן אין מקום לטענות המדינה בשלב זה המפנות באופן סלקטיבי לאמירות מסוימות של העורר בחקירותיו. לגוף הדברים, המשיב הצביע על הנזק העצום שייגרם לו אם תימנע ממנו האפשרות להתחיל בשנת הלימודים.
12. בתום הדיון הוריתי על המשך עיכוב ביצוע של החלטת בית המשפט המחוזי עד למתן החלטה בערר.
13. להשלמת התמונה יצוין כי דיון ההקראה בעניינו של המשיב צפוי להתקיים השבוע, ביום 14.9.2017. בא-כוחו של המשיב ציין כי הוא שואף לקיומם של דיוני הוכחות בתיק במהלך חופשות של המשיב מלימודיו.

14. לאחר ששקלתי את טיעוני הצדדים בכובד ראש אני סבורה כי דין הערר להידחות.

15. אני סבורה כי החלטותיו של בית המשפט המחוזי במקרה שבפנינו היטיבו לאזן בין ההכרה בחומרה העקרונית הנלווית לעבירות של מגע עם סוכן חוץ, ברגיל, לבין הקשיים והשאלות העולים במקרה דנן. צודק בא-כוחו של המשיב כי כנקודת המוצא לדיון צריכה לשמש ההחלטה בבקשה למעצרו של המשיב עד תום ההליכים, שהצביעה על קשיים בתשתית הראייתית. ניתן להסכים לטענות המדינה באשר לתחולתה הרחבה יחסית של העבירה של מגע עם סוכן חוץ ועדיין להכיר בכך שאף הוכחתה של עבירה זו מחייבת מעבר של רף מסוים.

16. הגם שמשפטו של המשיב עדיין בפניו ניתן היה להתרשם כי מכלול הנסיבות, לרבות ההרתעה הנלווית בהכרח להליכים שהתקיימו עד כה, יכולים לספק בסיס מספיק לדחיית הערר. בנסיבות אלה, הפגיעה הקשה שתיגרם למשיב אם לא יוכל לשוב ללימודיו אינה מידתית - בהתחשב בשילוב בין טיבו של האישום והתשתית הראייתית לו, כמו גם העובדה שהמדינה לא הצביעה על חשש של ממש להימלטות מן הדין.

17. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, כ' באלול התשע"ז (11.9.2017).

שׁוֹפֵט